

آسیای مرکزی جدید

تأثیر منطقه‌ای کنشگران بین‌المللی

امیلیان کاوالسکی

ترجمهٔ اردین افتخاری

۱۳۹۵

نشر مخاطب

عنوان و نام پدیدآور	آسیای مرکزی جدید: تأثیر منطقه‌ای کنشگران بین‌المللی / نویسنده [ویراستار] امیلیان کاوالسکی؛ مترجم فردین افتخاری.
مشخصات نشر	تهران: مخاطب، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	۲۴۰ ص.
شابک	978-600-5750-31-7
وضعیت فهرست‌نویسی	فیبا
یادداشت	عنوان اصلی: The New Central Asia: The Regional Impact of International Actors, c.2010.
موضوع	منطقه‌گرایی — آسیای مرکزی
موضوع	سازمان‌های بین‌المللی — آسیای مرکزی
موضوع	سیاست جغرافیایی — آمریکای مرکزی
موضوع	آسیای مرکزی — روابط خارجی
شناسه افزوده	آوالسکی، امیلیان
شناسه افزوده	Kavalski, Emilian
شناسه افزوده	افتخاری، فردین، مترجم ۱۳۶۹
رده بندی کنگره	۵۸/۳۲۷ / D۸۸۵۷ / ۱۳۹۵
رده بندی دیویی	۵۸/۳۲۷
شماره کتابشناسی ملی	۴۲۱۳۶۷۵

عنوان: آسیای مرکزی جدید: تأثیر منطقه‌ای کنشگران بین‌المللی

نویسنده: امیلیان کاوالسکی

مترجم: فردین افتخاری

صفحه‌آرا: لیلا کاظمی

طراح جلد: الهه کاظمی

ناشر: مخاطب

نوبت چاپ: اول / ۱۳۹۵

تعداد: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۱۸۰۰۰ تومان

دفتر مرکزی تهران، خیابان انقلاب اسلامی، ابتدای جمالزاده جنوبی، برج ۲۰۱، واحد ۳، تلفن: ۰۲۱ ۶۶۹۵۸۲۲۵
پایگاه اطلاع‌رسانی: www.mokhatabbook.com پست الکترونیکی: www.mokhatabbook1379@gmail.com ۰۹۱۲۳۰۸۷۲۳۲

مراکز پخش و فروش:

۱. تهران، خیابان ۱۲ فروردین، بین روانمهر و نظری، بن‌بست حقیقت‌سپلاک ۴، واحد ۴، کتاب آوا
 ۲. تهران، خیابان انقلاب اسلامی، بازارچه کتاب، پلاک ۱۲، انتشارات چاپخش *
 ۳. تهران، خیابان انقلاب اسلامی، خیابان منیری جاوید (اردیبهشت)، نبش خیابان نظری، پلاک ۱۴۲، دانشیران
 ۴. تهران، خیابان منیری جاوید (اردیبهشت)، خ شهید لیافی‌نژاد، کوچه درخشان، پلاک ۲، توحید دانش
- تلفن: ۰۲۱ ۶۶۹۷۴۶۴۵
تلفن: ۰۲۱ ۶۶۴۰۴۱۱۰
تلفن: ۰۲۱ ۶۶۴۱۶۶۷۶
تلفن: ۰۲۱ ۶۶۴۹۰۲۰۹

فهرست مطالب

۷	سخن مترجم
۹	فصل اول تبیین آسیای مرکزی «جدید» پویش‌های کارگزاری خارجی در منطقه‌ای متلاطم
۹	مقدمه
۱۲	چارچوب آسیای مرکزی جدید
۱۵	کارگزاری بین‌المللی
۱۵	آسیای مرکزی: بخشی برای کنشگران بین‌المللی
۱۶	خلا قدرت در آسیای مرکزی
۲۰	مواجهه با تکثیر کنشگری در آسیای مرکزی
۲۱	«بازی بزرگ جدید» در آسیای مرکزی
۲۵	ساختار کتاب
۲۵	چارچوب تحلیلی
۲۵	ترسیم نظرات
۲۶	نتیجه‌گیری
۲۹	بخش اول: کارگزاری سازمان‌های بین‌المللی در آسیای مرکزی
۳۱	فصل دوم مشارکت ناتو با آسیای مرکزی: همکاری‌های جداگانه
۳۱	مقدمه
۳۲	ناتوی امروزی
۳۵	ابزارهای نقش‌آفرینی ناتو
۴۰	کارآمدی ناتو بعنوان امکان بخش اصلاح
۴۱	رویکرد ناتو به منطقه‌ای شدن
۴۲	قزاقستان
۴۳	ازبکستان

۴۳	تاجیکستان
۴۴	قرقیزستان
۴۵	ترکمنستان
۴۵	نتیجه‌گیری
۴۷	فصل سوم سازمان امنیت و همکاری اروپا در آسیای مرکزی جدید
۴۷	مقدمه
۴۸	سازمان امنیت و همکاری اروپا در آسیای مرکزی: کنشگر هنجاری با دستورکار امنیتی جامع
۵۱	سازمان امنیت و همکاری اروپا در آسیای مرکزی: نقش‌آفرینی و اهداف
۵۵	«منطقه بودنی» آسیای مرکزی
	رویکرد منطقه‌ای سازمان امنیت و همکاری اروپا: آیا برقراری موازنه بین اقدامات داخل کشوری با
۵۷	الگوهای گسترده‌تر همکاری در راستای اجتماع امنیتی آسیای مرکزی است؟
۶۰	آیا سازمان امنیت و همکاری اروپا در آسیای مرکزی دارای استراتژی است؟
۶۳	نتیجه‌گیری: نگاهی به آینده سازمان امنیت و همکاری اروپا در آسیای مرکزی
۶۵	فصل چهارم استراتژی جدید اتحادیه اروپا در آسیای مرکزی
۶۵	مقدمه
۶۶	امور خارجی اتحادیه اروپایی
۶۹	اولویت‌ها و اهداف برنامه TACIS: ۲۰۰۰ - ۱۹۹۶
۷۱	رویکردهای جدید اتحادیه اروپایی به آسیای مرکزی بعد از ۲۰۰۰
۷۲	استراتژی نوین اتحادیه اروپایی در آسیای مرکزی
۷۵	بديل نتیجه‌گیری
۷۹	فصل پنجم ملل متحد و آسیای مرکزی
۷۹	مقدمه
۸۰	ملل متحد و کارگزاری‌های آن
۸۱	پیشینه تاریخی
۸۲	اختیارات صلح/ امنیت و اجتماعی - اقتصادی

۸۳	بسط اختیارات: ملل متحد، امنیت انسانی و توسعه انسانی
۸۴	ملل متحد و امنیت انسانی
۸۶	توسعه انسانی و اهداف توسعه هزاره
۸۷	استراتژی پسا جنگ سرد ملل متحد در آسیای مرکزی
۸۸	مسائل منع تکثیر هسته‌ای
۸۹	حفظ صلح و صلح‌سازی ملل متحد در تاجیکستان
۹۱	تلاش‌ها ملل متحد برای مقابله با قاچاق مواد مخدر و تسلیحات در آسیای مرکزی
۹۳	نقش ملل متحد در مبارزه با جرم و فساد در آسیای مرکزی
۹۵	ملل متحد، بخش اجتماع و جریان جنسیت
۹۵	ملل متحد و حقوق بشر
۹۶	بدیل نتیجه‌گیری
۱۰۱	بخش دوم: کارگزاری دولت در آسیای مرکزی
	فصل ششم چین و سازمان همکاری شانگهای ریش‌های «منطقه‌گرایی جدید»
۱۰۳	«خراجگزاری» و ژئوپلیتیک در آسیای مرکزی
۱۰۳	مقدمه
۱۰۵	استراتژی بزرگ «خیزش صلح‌آمیز» چین و نقش آسیای مرکزی
۱۰۷	چین و سازمان همکاری شانگهای: به سوی «منطقه‌گرایی جدید»
۱۰۸	از «شانگهای پنج» تا سازمان همکاری شانگهای
۱۱۲	۱۱ سپتامبر و سازمان همکاری شانگهای
۱۱۶	روابط دوجانبه چین با آسیای مرکزی: به سوی «خراجگزاری»؟
۱۱۹	امنیت، توسعه و انرژی - مبانی روابط چین و آسیای مرکزی
۱۲۵	دور نگه داشتن گرگ: ژئوپلیتیک استراتژی چین در آسیای مرکزی
۱۲۷	نتیجه‌گیری
۱۲۹	فصل هفتم روسیه و آسیای مرکزی
۱۲۹	آیا روسیه در آسیای مرکزی یک قدرت «سنتی» است؟

سیاست بسیار تکاملی: فراز و فرود کارگزاری روسیه در آسیای مرکزی	۱۳۳
دوره نخست	۱۳۳
دوره دوم	۱۳۵
دوره سوم	۱۳۷
«کارت آسیای مرکزی» روسیه: کنترل هیدروکربنها و امنیت منطقه‌ای	۱۳۹
دستیابی به منابع انرژی آسیای مرکزی	۱۳۹
حفظ امنیت منطقه‌ای	۱۴۲
رویکرد ملی روسیه نسبت به دولت‌سازی و منطقه‌سازی در آسیای مرکزی	۱۴۴
چالش‌های بین‌المللی، ملی و داخلی نهان حضور روسیه در آسیای مرکزی	۱۴۸
نتیجه‌گیری	۱۵۰
فصل هشتم ایالات متحده آسیای مرکزی	۱۵۱
مقدمه	۱۵۱
هژمون جهانی و پیرامون: درک روابط آسیای مرکزی و ایالات متحده بعد از جنگ سرد	۱۵۲
در جستجوی استراتژی	۱۵۷
سیاست و رویکردهای ایالات متحده آمریکا	۱۵۸
ارزیابی سیاست ایالات متحده در آسیای مرکزی	۱۵۹
چشم‌اندازهای سیاست ایالات متحده در آسیای مرکزی	۱۶۱
فصل نهم ترکیه در آسیای مرکزی هویت ترکی بعنوان مانع یا مقدور ساز	۱۶۳
مقدمه	۱۶۳
توضیح سیاست خارجی ترکیه	۱۶۵
بالاتکلیفی در جهت‌گیری سیاست خارجی ترکیه	۱۷۰
سیاست ترکیه در قبال آسیای مرکزی	۱۷۳
کامیابی یا ناکامی در آسیای مرکزی؟ هویت ترکی بعنوان سیاست خارجی	۱۷۷
آینده روابط ترکیه با آسیای مرکزی	۱۸۱
فصل دهم هند و آسیای مرکزی عدم تأثیر سیاست «نگاه به شمال»	۱۸۳

۱۸۳	 مقدمه
۱۸۵	 الگوهای اصلی سیاست خارجی پسا جنگ سرد هند
۱۸۶*	 مصایب پسا جنگ سرد
۱۸۷	 ۱۹۹۸ و بعد از آن: جسارت ورزی هسته‌ای
۱۸۸	 خطوط روایتی سیاست «نگاه به شمال»
۱۹۰	 نقش آفرینی هند در آسیای مرکزی تا قبل از ۱۹۹۸
۱۹۱	 نقش آفرینی هند در آسیای مرکزی پس از ۱۹۹۸
۱۹۲	 تجربه مدیریت تنوع در یک سیاست سکولار و دموکراتیک
۱۹۴	 ترغیب همگرایی منطقه‌ای در آسیای مرکزی
۱۹۵	 دوجانبه گرایی دهلی: در آسیای مرکزی: روابط هند با تاجیکستان
۱۹۷	 بدیل نتیجه‌گیری: عدم تأثیر «نگاه به شمال»
۱۹۸	 نفوذ: فهم قدرت جذب
۱۹۸	 الگو نبودن: فقدان چشم انداز در سیاست «نگاه به شمال»
۲۰۱	 فصل یازدهم ژاپن و آسیای مرکزی
۲۰۱	 مقدمه
۲۰۱	 نگاهی به سیاست خارجی پسا جنگ سرد ژاپن
۲۰۲	 مدل دولت استراتژیک
۲۰۳	 مدل دولت منفعل
۲۰۴	 مدل دولت سازگار
۲۰۵	 استراتژی ژاپن در آسیای مرکزی: آزمودن مدل دولت سازگار
۲۰۹	 روابط دو جانبه
۲۰۹	 قزاقستان
۲۱۰	 قرقیزستان
۲۱۰	 ازبکستان
۲۱۱	 تاجیکستان

۲۱۱	ترکمنستان
۲۱۱	همگرایی منطقه‌ای: کاربرد مدل دولت سازگار
۲۱۴	ارزیابی استراتژی ژاپن در آسیای مرکزی
۲۱۵	بخش سوم: چشم اندازها و خطوط کارگزاری کنشگران خارجی در آسیای مرکزی
۲۱۷	فصل دوازدهم نفوذ کنشگران خارجی آسیای مرکزی
۲۱۷	مقدمه
۲۱۹	فقدان «خارج» منطقه‌ای بعنوان منشأ نقش آفرینی خارجی
۲۲۲	امنیت داخلی بعنوان محرک مداخله خارجی
۲۲۷	ضعف داخلی و مداخله خارجی
۲۳۰	تهدیدات ناشی از مداخله خارجی
۲۳۵	گزیده منابع و مآخذ
۲۴۳	نمایه

سخن مترجم

استقلال جمهوری‌های آسیای مرکزی در نتیجه فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی سبب گردید تا آنها به عنوان واحدهای مستقل و جدید نظام بین‌الملل شناخته شوند و منطقه آسیای مرکزی نیز به مناطق این نظام افزوده شود. تفاوت تحول فوق، این جمهوری‌ها در فرآیند گذار تدریجی به عصر پسا شوروی با چالش‌های سیاسی، امنیتی، اجتماعی و اقتصادی متعددی روبرو شدند و به علت برخورداری از موقعیت ژئوپلیتیکی و منابع انرژی، توجهات قدرت‌های منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای را برانگیختند و بدین سان، مفهومی تازه - عنوان «باز» بزرگ جدید» برای توصیف رقابت قدرت‌ها در این منطقه شکل گرفت. در راستای روسدگر این تحولات، کتاب حاضر سعی دارد تا از صیرفی توصیف رقابت قدرت‌های منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای در آسیای مرکزی فراتر رود و ضمن توجه به کنشگری سازمان‌های بین‌المللی مهم در این منطقه و نیز مدنظر قرار دادن روندها و پویای داخلی جمهوری‌های آسیای مرکزی، جایگاه این منطقه را در سیاست‌های خارجی آنان تبیین نماید و نوع نگاه کنشگران منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای را از منظری متفاوت توضیح دهد.

از یک طرف بنا به قلت منابع داخلی در زمینه روابط بین‌الملل آسیای مرکزی و از سویی دیگر جامعیت نسبی کتاب در پرداختن به جنبه‌های متعدد این روابط که حتی در منابع خارجی نیز کمتر به این سیاق وجود دارد، مطالعه آن برای دانشجویان مطالعات منطقه‌ای آسیای مرکزی و نیز پژوهشگران فعال در این عرصه سودمند و به نظر می‌رسد. در ترجمه کتاب حاضر سعی شده تا حد ممکن امانتداری به متن اصلی حفظ و در عین حال ترجمه‌ای روان و قابل فهم ارائه شود و به همین دلیل نیز چندین بار مورد بازبینی و تصحیح قرار گرفته است. بدیهی است که کاستی‌های احتمالی ترجمه حاضر بر عهده مترجم است.

فردین افتخاری

زمستان ۱۳۹۵